

Полудьонна Н.С., Національна академія внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОВС У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Особливості суспільних відносин в Україні обумовлюють системний підхід до процесу реформування підготовки фахівців у сфері вищої освіти за напрямком «право». Як свідчить практика, окремі нововведення не мають позитивного результату. Серед основних компонентів системного підходу вирізняють нормативний, економічний, науковий, психолого-педагогічний та ін. Означені компоненти, зрозуміло, не вичерпують повного переліку, але саме останній складає науковий інтерес нашого аналізу.

Практично усі проблеми прямо або опосередковано пов'язані із якістю підготовки правників у ВНЗ МВС України, її відповідності потребам правоохоронної діяльності. Зрештою, питання фахової підготовки неминуче зводиться до проблеми критеріїв професійного відбору, формування освітніх стандартів (навчальних планів, змісту навчальних дисциплін, методик викладання і оцінювання) та контролю за їх дотриманням. Але зазначені проблеми логічно вирішувати після розробки Концепції підготовки фахівців за спеціальністю «Правознавство», «Правоохоронна діяльність» та «Управління в сфері правопорядку», оскільки потрібно окреслити орієнтири

формування професійних, світоглядних, громадянських та інших якостей, обумовлених цілями професійної діяльності.

Оскільки професійну діяльність фахівців за напрямком «право» відрізняє цілий комплекс специфічних особливостей, що перебуває у динаміці та ускладнюється адекватно до соціально-економічних, соціально-політичних, соціально-психологічних, педагогічних і криміногенних змін у суспільстві, то до персоналу висувається низка вимог щодо професійної придатності. Нажаль, останнім часом помітного покращення якості особового складу не відбулося. Очікування, що на службу в ОВС прийдуть кандидати із сформованою професійною придатністю є марним. Як практики, так й науковці постійно наголошують, що процес професійного виховання фахівців для ОВС повинен бути спеціально організованим, але дуже мало що у цьому напрямку робиться. Як показують виклики сьогодення, пріоритетного значення набувають завдання удосконалення системи професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання до ВНЗ МВС України, які здатні будуть виконувати покладені на них обов'язки відповідно до вимог щодо ефективності. Підвищення якості професійного відбору на службу шляхом уведення психолого-педагогического діагностування рівня вихованості, розвиненості та сформованості кандидатів. У даному сегменті є проблеми, вирішувати які потрібно на науково обґрунтованій основі, оскільки існуюча система професійного відбору вже застаріла і потребує змін.

Актуальною проблемою, яка виявлена і виявляється у ході антитерористичної операції та боротьбі з корупцією, є прогалини в організації виховної роботи серед особового складу ОВС. Виховні орієнтири повинні також розроблятися у згадуваній нами вище Концепції підготовки фахівців для ОВС. Усі особистісні зміни (інтелектуальний розвиток, уміння керувати своїм психічним станом, культурний розвиток, розвиток професійно важливих та громадянських якостей тощо) стають могутнім стимулом у професійному і особистісному

саморозвитку фахівця, оскільки формують потребу у самовдосконаленні. Тому, серед завдань реформування системи виховної роботи з особовим складом ОВС, слід зазначити наступні:

- експертна оцінка стану та ефективності здійснюваної виховної роботи як у цілому, так й з окремих її напрямків;
- відновлення значення виховної роботи;
- вивчення досвіду зарубіжних країн з організації виховної роботи поліцейських;

- розробка науково обґрунтованих основ виховної роботи відповідно до викликів сьогодення з чітким визначенням принципів, змісту, форми, сучасних методів та критеріїв діагностики результатів;

- створення дієвої нормативно-правової та методичної бази з виховної роботи;

- кадрове зміцнення штатної структури підрозділів з організації виховної роботи фахівцями лише за наявності психолого-педагогічної компетентності та вміннями організувати цю роботу (сьогодні ці завдання виконує молодий персонал, який сам потребує виховних впливів);

- пов'язане із попереднім, важливим завданням є підготовка висококваліфікованих педагогів з питань виховання в ОВС;

- удосконалення системи професійної підготовки шляхом її педагогізації, яка повинна спрямовуватися на безперервний професійний та особистісний розвиток працівника ОВС;

- підвищення дієвості морально-психологічної підготовки особового складу до виконання оперативно-службових завдань в особливих умовах, здійснення морально-психологічного та педагогічного забезпечення оперативно-службової діяльності;

- формування та підтримання сприятливого морально-психологічного мікроклімату у підрозділах тощо.

У коротких тезах ми не претендували на вичерпне висвітлення усіх актуальних проблем, але зазначені нами потребують негайного вирішення навіть з наближенням реформ.